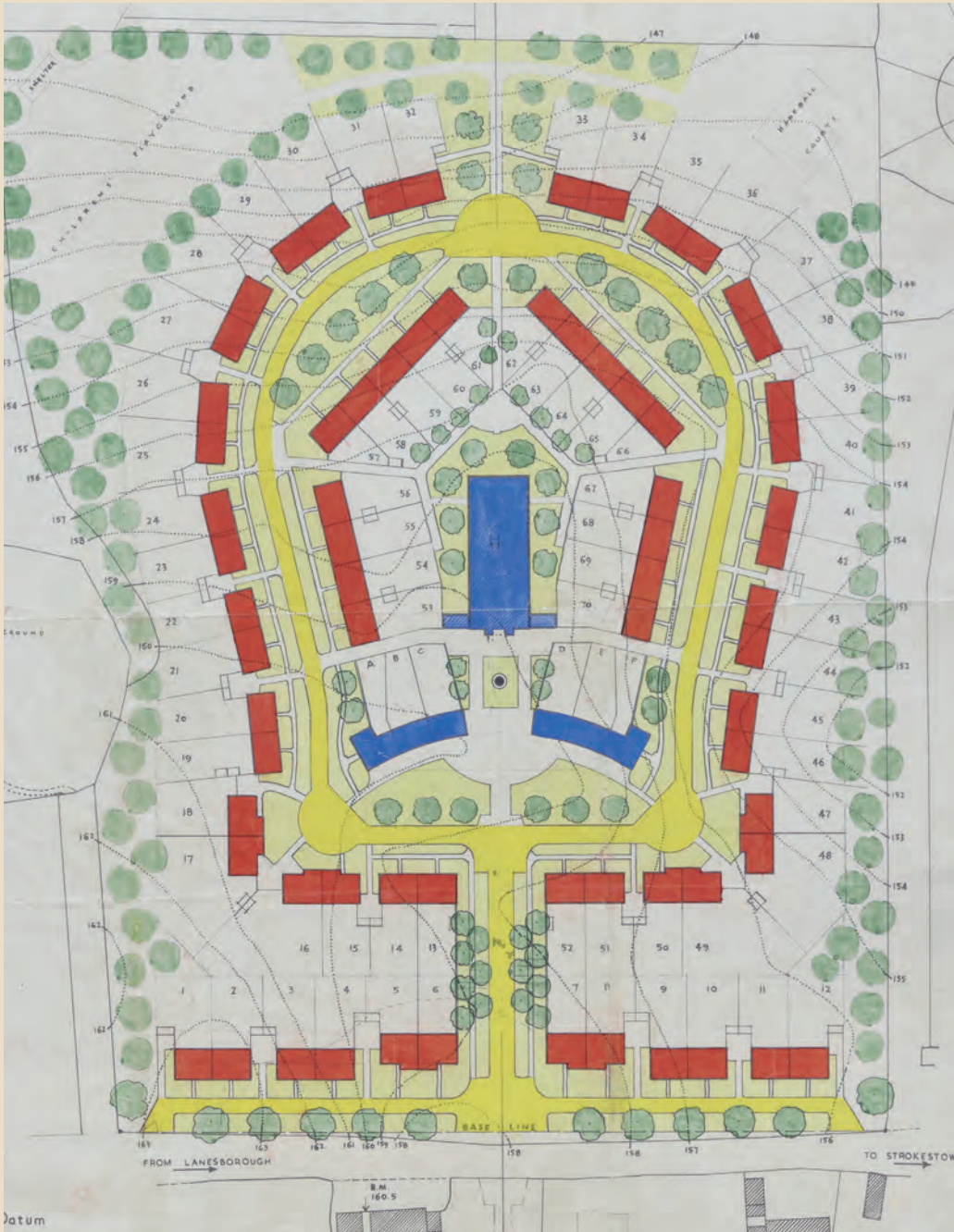

Páirc Naomh Cormac

Pleanáil agus Tógáil

Plean Molta na Sráide Cloontuskert.
Creidmheas: Cartlann Ailtireacht na hÉireann

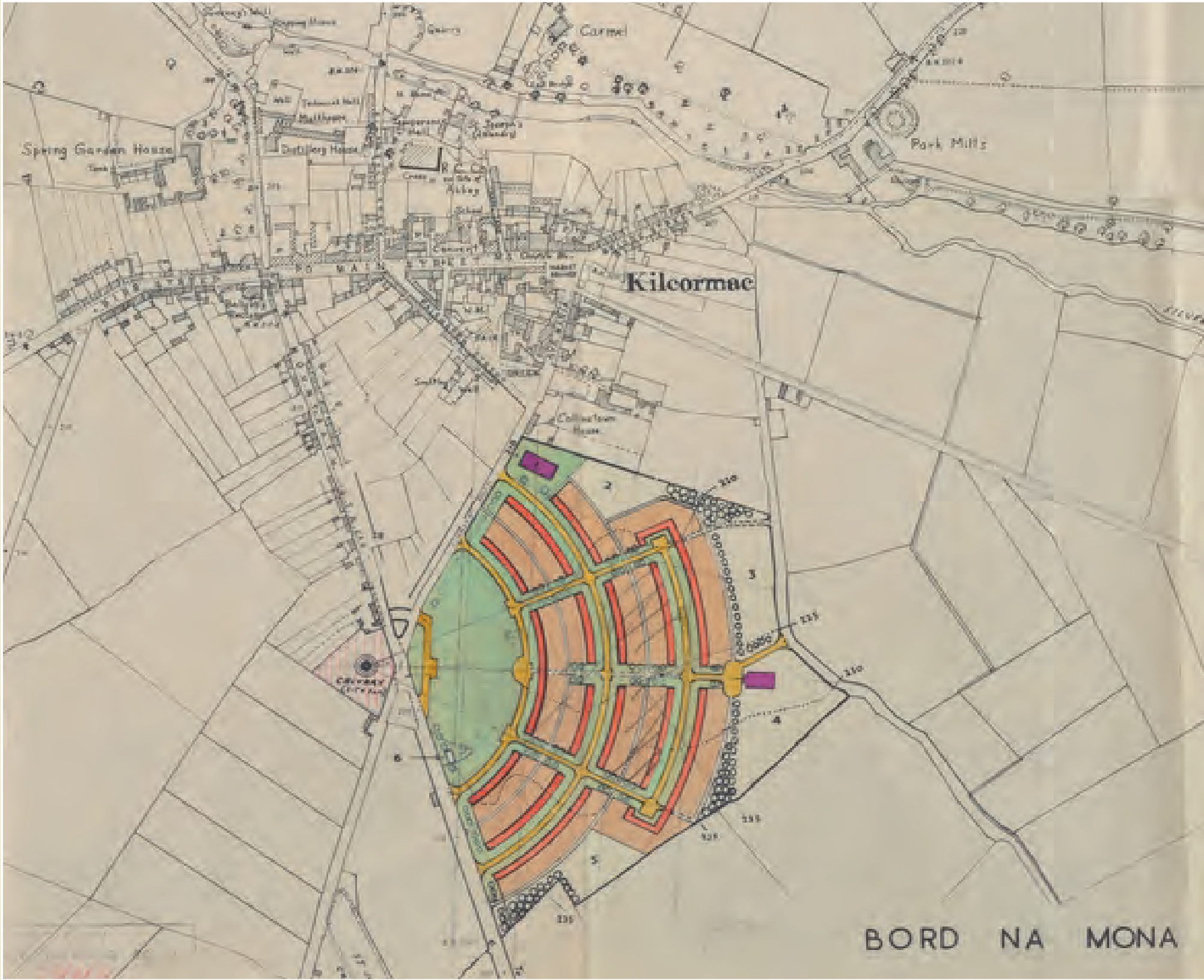
Tógáil Páirc Naomh Cormac.
Creidmheas: Bord na Móna

Grianghraf de Seomra Tosaigh.
Creidmheas: Caelan Bristow

Sráid Típiúil.
Creidmheas: Scéal na Móna

Plean Suíomh Tionscnaimh Páirc Naomh Cormac, 1950. Creidmheas: Cartlann Ailtireacht na hÉireann

Páirc Naomh Cormac Inniu.
Creidmheas: Padraig Cunningham

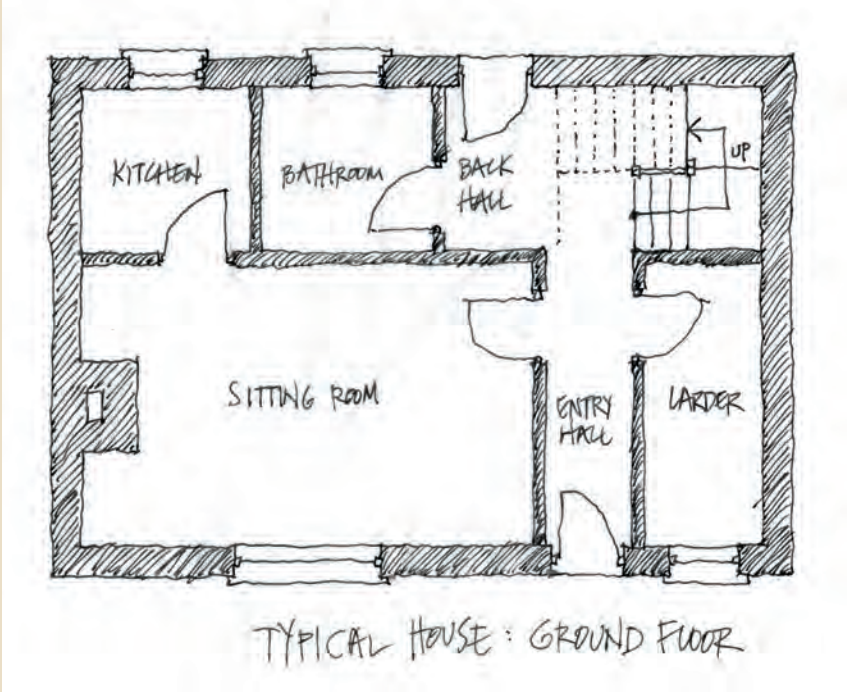
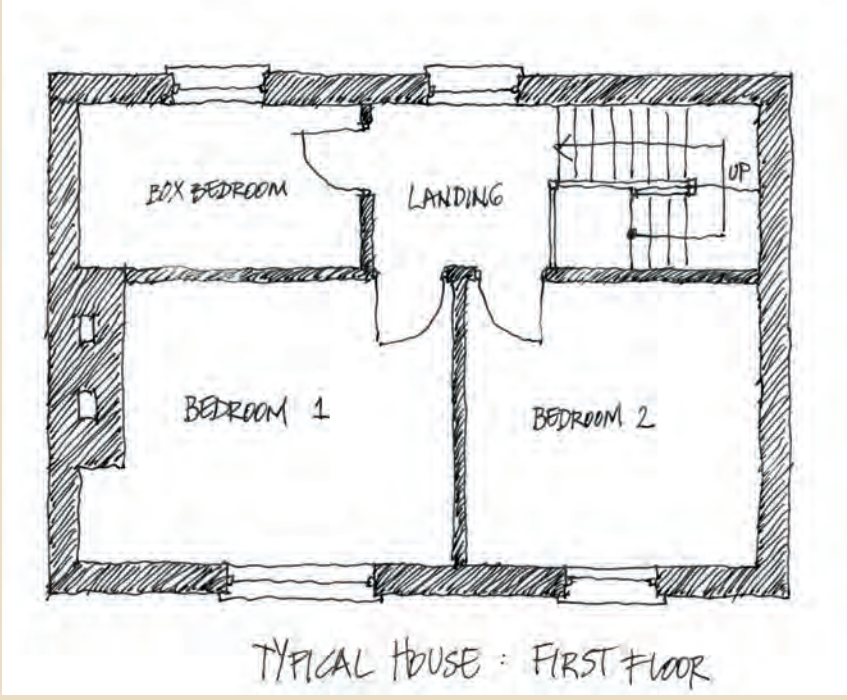
Páirc Naomh Cormac Inniu.
Creidmheas: Padraig Cunningham

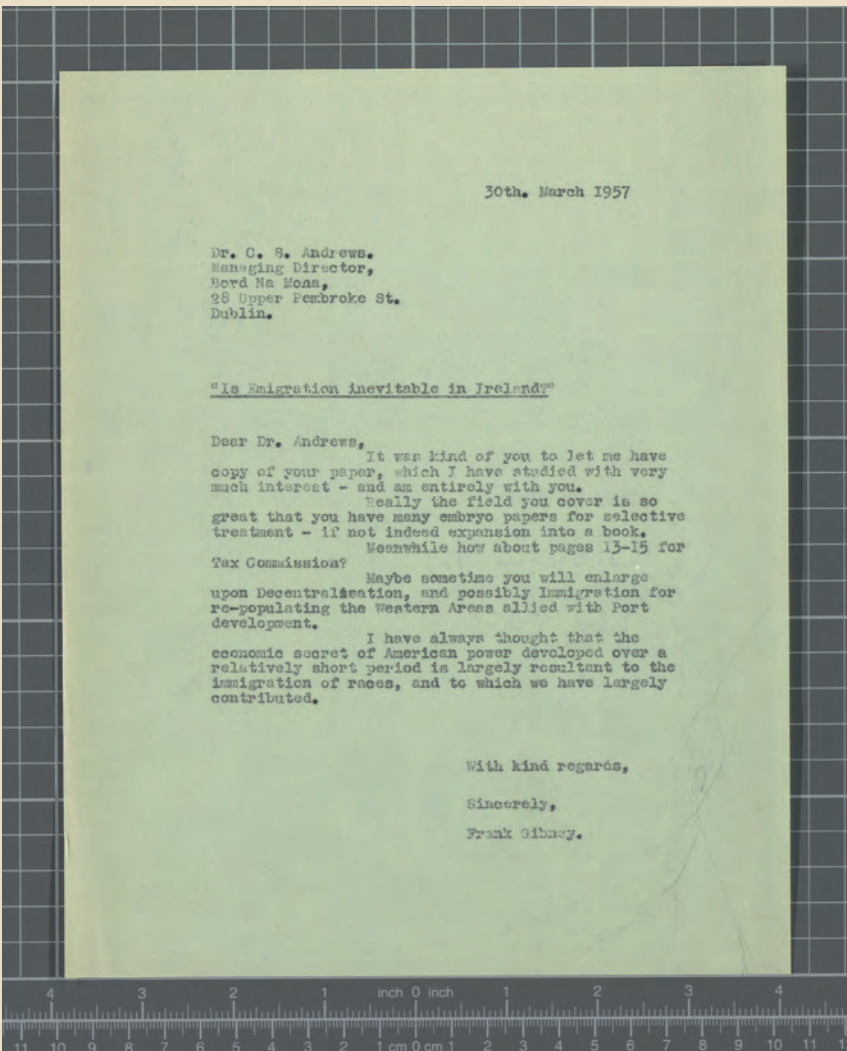
Páirc Naomh Cormac Inniu.
Creidmheas: Padraig Cunningham

Páirc Naomh Cormac Inniu.
Creidmheas: Padraig Cunningham

Pleananna Tí na Sráide Típiúla.
Creidmheas: Caelan Bristow

Litrir chuig Todd Andrews, 1957.
Creidmheas: Cartlann Ailtireacht na hÉireann

Tá na sé sráidbhailte oibrithe i gcontaetha Uíbh Fhailí, Cill Dara, Longfort, an Iarmhí agus Ros Comáin, a dearthadh ag an ailtire agus pleanálaí baile le léargas, Frank Gibney, do Bord na Móna sna 1950í, á meas anois mar phointí ardaithe maidir le dearadh tithíochta agus saoránachta in Éirinn. Tá siad freisin uathúil mar gheall ar an gcaoi ina léiríonn siad na smaointe agus luachanna an Stáit, a bunaíodh ach tríochad bliain roimhe seo; eacnamaíocht agus sochaí atá bunaithe ar féinshláinteachais measartha agus ina mbeidh luachanna agus modhanna tuaithe i réimse na luachanna agus modhanna cathrach.

Mar a bhí sé fostaithe chun cabhrú leis an gClár Tithíochta Bord na Móna, sholáthair Gibney dearadh na leaganacha agus na dtithe, agus idir 1949 agus 1951, tógadh beagnach 600 teach de dheardh a chuid i ngrúpaí atá ag athrú ó 8 go 150

- Roghnaigh Bord na Móna láithreáin de réir na gcoritéir seo a leanas:
- (a) Bhí orthu a bheith laistigh de 2 nó 3 míle ón mboag
 - (b) Má bhí sráidbhaile atá ann cheana féin faoi (a), ba chóir suíomh a roghnú chomh gar agus is féidir don Sráidbhaile
 - (c) Bhí ar an suíomh na riachtanais uile eile atá ag teastáil le haghaidh suíomh tógála maith. Sa chás seo, bhí an tsoláthar uisce ón tobar muileann mar an t-aithint riachtanach. Ós rud é go raibh na suíomhanna uile suite i dtalamh cothrom, rud a rinne sé séantradh le cumhacht luais, bhí sé riachtanach go mbeadh sé ag tarraingt isteach ón obair tráthnóna – ina réimse an-nua-aimseartha ag an am.

Tá dearadh gach scéim, cibé acu go bhfuil sé axiomach nó nach bhfuil, le feiceáil mar chomhthéacs láidir den ordu agus comhoiriúnú ag baint leis an úsáid de na léargais faoi bhéal a bhí i bhfócas na síol-chóisirí nó na cros na Crucifixí.

Sráidbhaile Páirc Naomh Cormac de 104 teach teraisiúna tógadh ag Healy de Dhroim Dhátha, suite díreach ó dheas de sráidbhaile Kilcormac ag na coiscéim comhthreomhar cosáin. Tá a fheidhmiú cruth leis trí ghéaga ollmhóra atá tréith na lárail focal agus dhá chiorcal breise. Tá siad i dtreo roinnt atá le feiceáil taobh eile an téarma seo, atá mar an suíomh a léiríodh i ndéanamh i gcalcána céadghlac, ach ní raibh sé seo ach uair amháin, ach ba cheart do cheannaire na seomraí deireadh atá do threisiú trí shailchais sa thuras trasna do leagan ídi.

Roghnaíodh suíomhanna do halla pobail gan ainm agus d'Áiseanna Poiblí sa toadhcaí, cé nach tháinig siad riamh, seachas scoil atá i suíomh comhthreomhar. Tá na teraisí ciorclach de fifteen tithe, go háirithe na cinn ag an chúil den suíomh, á gcur i gcruth ón bhfoirm ailtireachta ag gach deireadh. D'fhéadfadh sé go mbeadh dlúthdhéantar an scéime cosúil le dramháil, ach mar a léiríonn an plean bunaidh, bhí sé beartaithe go mbeadh níos mó arcs dúbailte de thithe tógtha ar an gcéad pháirc cúil chun an mothú dúnta a chomhlánú. Suite ar imeall Cill Chormaich, tá cruth an forbartha ólaithe ar fad sa bhformáid líneara na sráide ach mar gach scéime Gibney, cruthaíonn sé go héasca maith na d'fhianaise le féin.

Cé go bhfuil an chúis bhunúsach atá ag na scéimeanna seo imithe le fada, tá an dearadh agus leagan amach gach scéime cruthaitheach go leor chun athrú orgánach rathúil a cheadú, agus níl mórán athruithe suntasacha tar éis tarlú taobh istigh de na scéimeanna féin ó tháinig siad i bhfeidhm. Tá roinnt acu, níos mó ná a chéile, fós gar do charachtar bunaidh na scéimeanna.

Fergal MacCabe, “Ambition and Achievement: The Civic Visions of Frank Gibney” 2018

Clíceáil anseo
chun tuilleadh
a fhoghlaim
agus ár scéalta
a chloisteáil